

**SIHTASUTUS
ARCHIMEDES
AASTARAAMAT
2007**

VÄLJAANDJA:
Sihtasutus Archimedes

Tallinn
Koidula 13A
Tallinn 10125
tel 696 2418
faks 696 2426
arch@archimedes.ee

Tartu
Väike-Turu 8
Tartu 51013
tel 730 0324
faks 730 0336
tartu@archimedes.ee

ISSN 1406-7714

SISUKORD

Juhatuse pöördumine	5
Sihtasutuse struktuur	6
Tähtsündmused	8
Haridusprogrammid	10
Üritused	11
Valdkondlikud programmid	12
Haridusdokumentide tunnustamine	14
Kõrghariduse akrediteerimine	16
Akadeemilised mobiilsustoetused	18
Uued tegevused 2007. aastal	19
Kristjan Jaagu stipendiumiprogramm	20
Riiklik koolitustellimus välisülikoolidesse	21
Välisdoktorantide skeemid	21
Rahvuskaaslaste programmi toetused	22
Euroopa Ülikoolide Instituut (EUI)	22
Noore õpetlase stipendium	22
Riikidevaheliste lepingute stipendiumid	23
Programm Euroopa Noored	24
Programmi tegevused	25
Programmi kajastamine	27

Teadusprogrammid, tugiteenused ja teaduse populariseerimine	28
Teadusprogrammid, tugiteenused ja teaduse populariseerimine	28
Euroopa Liidu T&A raamprogrammid.....	31
Teaduse ja tehnoloogia alane koostöövõrgustik COST.....	31
Eesti ERA-MORE võrgustik	32
Eesti Teadusinfosüsteem (ETIS)	33
Teaduskompetentsi Nõukogu büroo	34
Teaduse populariseerimise tugikeskus.....	34
Struktuuritoetuste rakendusüksus	36
Majandusaasta aruanne	37
Bilanss	38
Tulemiaruanne	39
Rahavoogude aruanne	40

HEA LUGEJA

2007. aasta oli meie jaoks ühelt poolt kokkuvõtete tegemise ning tagasivaatamise aeg – SA Archimedes tähistas oma kümnendat tegevusaastat. Kümme töötajat meie praegusest koosseisust kuuluvad Archimedese algtuumikusse.

Teiselt poolt oli see uute suurte alguste aasta – alustasime tööd uute haridus- ja teaduskoostööprogrammidega.

Muutus oluliselt ka meie struktuur – aasta alguses loodi Hariduskoostöö keskus ning Teaduskoostöö keskus, poole aasta pärast lisandus Struktuuritoetuste rakendusüksus. Seoses kõrghariduse rahvusvahelistumise strateegia kinnitamisega 2007. aasta jaanuaris alustasime Akadeemiliste mobiilsustoetuste keskuse reorganiseerimisega, mis jõuab lõpule 2008. aastal.

Archimedesele usaldatud ülesannete hulk on toonud kaasa meie koosseisu suurenemise – seisuga 31. detsember 2007. a oli see 81 töötajat. See tingis vajaduse tõhustada ka meie juhtimisstruktuuri – sisuosakondade töö toetamiseks loodi administratiiv- ja finantsosakond. Alates maikuust on sihtasutuse juhatus kolmeliikmeline, nõukogu otsusega kinnitati uueks liikmeks Eve Sild, kelle põhiliseks ülesandeks on tegeleda struktuuritoetuste rakendusüksuse juhtimisega.

19. jaanuaril kinnitas Archimedese nõukogu meie strateegia aastateks 2007–2013.

Meie eesmärgiks on, et Archimedest võetaks kui tõhusat abilisist neis teadus-, haridus- ja arendusastutustes, kus tähtsustatakse rahvusvahelist koostööd. Oleme harjunud sellega, et Eesti haritlased ja teadlased on paindlikud ning edukad oma taotlustes. Sellele vaatamata tundsiime uhkust, kui selgus, et Eesti teadlased kuuluvad viie edukama taotleja hulka EL 7. raamprogrammis. Loodame, et mingi osa sellest edust on ka Archimedese panus.

Archimedes on kasvav ja arenev organisatsioon ning vaatamata oma soliidsele kümnele aastale oleme alles oma tee alguses. Jõudu ja tarkust meile sellel teel!



Rait Toompere
Juhatuselise liige



Ülle Must
Juhatuselise liige



Eve Sild
Juhatuselise liige

HARIDUS JA NOORED Tallinn

HARIDUSKOOSTÖÖ KESKUS
www.archimedes.ee/hkk

Üldharidusprogrammid
Comenius, Nordplus,
keeleõppe tunnustamine

Kutseharidusprogrammid
Leonardo da Vinci

Kõrgharidusprogrammid
Erasmus, Erasmus Mundus,
Tempus, Nordplus

Täiskasvanuhariduse programmid
Grundtvig, Nordplus

Hariduspoliitika toetamine
Haridusjuhtide õppelähetused,
Eurydice haridusteabe võrgustik

Eesti ENIC/NARIC keskus
Välisriikide haridusdokumentide
hindamine

AKADEEMILISTE MOBIILSUSTOETUSTE KESKUS
www.archimedes.ee/amk

Stipendiumiprogrammid
Kristjan Jaak, Noored õpetlased,
Rahvuskasulased,
välisdoktorandid,
doktorantuur välismaal,
välisriikide stipendiumid

Kõrghariduse rahvusvahelistumise
toetamine
Tugiteenused kõrgkoolidele
Eesti kõrghariduse tutvustamine

EUROOPA NOORED EESTI BÜROO
euroopa.noored.ee

Euroopa Noored
alaprogrammid:
Rahvusvahelised noortevahetused
Kohalikud ja rahvusvahelised
noorteaigatused
Noorte demokraatiaprojektid
Euroopa vabatahtlik teenistus
Koostöö EL naabruspiirkondade
riikidega
Koolitustegevus ja võrgustikud

EESTI KÕRGHARIDUSE AKREDITEERIMISE KESKUS
www.ekak.archimedes.ee
Kõrghariduse hindamine
Teaduse evalveerimine

TEADUS JA INNOVATSIOON Tartu

TEADUSKOOSTÖÖ KESKUS
www.archimedes.ee/teadus

EL teadus- ja arendustegevuse
7. raamprogramm
Konsultatsioon ja koolitus

Eesti Teadusinfosüsteem
Eesti Teadusportaal
www.etis.ee

Euroopa teaduse
ja tehnoloogiaalane
koostöövõrgustik COST

Teaduse populariseerimine
www.archimedes.ee/teadpop
Eesti õpilaste teadustööde riiklik
konkurs
Eesti üliõpilaste teadustööde riiklik
konkurs
Õpilaste Teaduslik Ühing
Eesti teaduse populariseerimise
auhind

Teaduskompetentsi
Nõukogu büroo

ERA-MORE välisteadlaste
teabekeskus
www.smartEstonia.ee

EUROOPA LIIDU STRUKTUURITOETUSED Tartu

STRUKTUURITOETUSTE RAKENDUSÜKSUS
www.archimedes.ee/struktuurifondid

Struktuurifondide toetuste
menetlemine:

Majanduskeskkonna arendamise
rakenduskava prioriteetne suund
"Eesti teadus- ja arendustegevuse
konkurentsivõime tugevdamine
teadusprogrammide ja kõrgkoolide
ning teadusasutuste
kaasajastamise kaudu,
Inimressursi arendamise
rakenduskava prioriteetne suund
"Teadus- ja arendustegevuse
inimressursi arendamine"

SIHTASUTUSE STRUKTUUR

NÕUKOGU LIIKMED

Heli Aru	Haridus- ja Teadusministeerium, hariduse ja tööturu valdkonna nõunik
Kristjan Haller (esimees)	Haridus- ja Teadusministeerium, kõrghariduse ja teaduse asekanstler
Janar Holm	Haridus- ja Teadusministeerium, haldusala asekanstler
Alar Karis	Rektorite Nõukogu, Tartu Ülikool, rektor
Indrek Reimand	Haridus- ja Teadusministeerium
Jaan Reinson	Eesti Koolijuhtide Ühendus, Tartu Descartes'i Lütseumi direktor
Teete Tohver	Rahandusministeerium

ADMINISTRATSIOON

Märt Miijan	kommunikatsioonijuht
Toomas Tamme	Tallinna kontori võrguadministraator
Raimond Viiding	jurist-juhatuse abi
Kirsi Viikholm-Karu	kvaliteedijuht

FINANTSOSAKOND

Helena Allikmaa	raamatupidaja (HKK/ENEB)
Liisi Erlang	raamatupidaja (ENEB)
Tiina Haabpiht	assistent-raamatupidaja (TKK)
Kadri Klaos	raamatupidaja I (HKK)
Sirje Lindau	raamatupidaja (HKK)
Viive Oks	raamatupidaja (AMK/EKAK/HKK)
Anne Park	pearaamatupidaja, finantsosakonna juhataja
Liina Thalfeldt	raamatupidaja (STR)

TÄHTSÜNDMUSED

1. jaanuarist 2007

- ühinesid SA Archimedes Socrates Eesti büroo ja SA Innove koosseisus tegutsenud Eesti Leonardo keskus **hariduskoostöö keskuseks**. Ühinemise ajendas Euroopa haridusprogrammide Socrates ja Leonardo da Vinci koondamine integreeritud elukestva õppe programmiks;
- sai Euroopa Liidu Innovatsioonikeskus nimeks **teaduskoostöö keskus**.

21. veebruaril 2007

toimus Hobuveskis, Tallinnas **raamatu „Noorsootöö võimalikkusest vanglas” esitlus**. Raamatu autorid on Euroopa Noorte programmi koolituse ja kaasatuse valdkonna koordinaator Ülly Enn ja vabakutseline koolitaja Elina Kivinuik ning see on valminud Eesti kinnipidamisasutustes ellu viidud koolitusprojekti kokkuvõttena.

28. märtsil

toimus Eestis Euroopa Liidu teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse **7. raamprogrammi avakonverents**. 250 osalejaga tippkonverentsil andsid Euroopa Komisjoni teadusdirektoraadi 14 esindajat ja Archimedese konsultandid sisuka ülevaate 7. raamprogrammi eesmärkidest, struktuurist ja rahastamiskeemidest.

4. aprillil

viidi läbi 70 osalejaga **arutelukonverents “Teadlasränne ja ülikoolide rahvusvahelistumine – kuidas edasi?”** ja **uuringu “Teadlaste mobiilsus Eestis ja seda mõjutavad tegurid”** esitlus.

12. aprillil

toimus Tallinnas, Olümpia hotelli konverentsikeskuses Euroopa Liidu **haridusprogrammide avakonverents „Uushoog õppimisele!”**. Konverentsiga tähistati Euroopa elukestva õppe programmi ja noorte kodanikuharidusprogrammi „Euroopa Noored” algust. Konverentsil osales üle 230 hariduse ja noorsootöö valdkonna spetsialisti Eestist. Ettekandega esines esmakordselt Eestit külastanud Euroopa Komisjoni hariduse, koolituse, noorteküsimuste ja kultuurivaldkonna volinik Ján Figel. Vt: <http://www.archimedes.ee/uushoog>

3.–10. juunil

tähistati kolmandat korda **Euroopa Noortenädalat** eesmärgiga tõmmata tähelepanu noorte tegemistele ja noortega seotud teemadele Euroopas ning tunnustada projekte elluviinud noorte ettevõtlikkust. Nädala raames tunnustas Euroopa Komisjon teiste hulgas Euroopa Noorteauhinna ka Põhja-Eesti Pimedate Ühingu noortegrupi noortealgatusprojekti „Tantsides pimeduses”. Lisainfo: <http://www.youthweek.eu>

juunis

valmis ulatuslik **uuring EL haridusprogrammide Socrates ja Leonardo da Vinci tulemuste ja mõjude kohta Eestis 2000–2006**. Uuringu teostas Poliitikauuringute keskus PRAXIS ning see annab hea pildi EL haridusprogrammide mõjust Eesti haridusasutustele ja Eesti haridusele laiemalt. Uuringu tarbeks tehtud intervjuud toetusesaajatega tõestasid selgelt, et rahvusvahelise koostöö kogemused, mida programmide kaasabil saadi, on olnud igati väärtuslikud ja mõjutasid oluliselt nii asutusi kui ka kogukonda laiemalt.

juunis

valiti Eesti ENIC/NARIC keskuse juhataja Gunnar Vaht **Lissaboni tunnustamise valitsustevahelise komitee esimeseks asepresidendiks** ning ta osaleb komitee büroo töös.

3. septembril

toimus Tallinnas **HERA** (humanitaarteadlased Euroopa teadusruumis) **konverents „New Technologies in Humanities Research”**, kus osalejaid üle 100. Konverentsi korraldas Archimedese teaduskoostöö keskus koostöös Eesti Teadusfondiga.

13. septembril

toimus teaduskoostöö keskuse korraldamisel Euroopa Liidu teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse 6. raamprogrammi kokkuvõttev konverents, mille avas haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas. Peakõnelejateks olid **Janez Potočnik**, Euroopa Komisjoni teadusvolinik ja Richard Villems, Eesti Teaduste Akadeemia president.

7. oktoobril

korraldas hariduskoostöö keskus Tallinnas **rahvusvahelise kontaktseminari** „Comenius project – A Tool for Making Teaching and Learning More Attractive”, kus 42 osalejat esindasid 15 Euroopa riiki.

22. novembril

toimus Tallinna Lauluväljaku ruumes projektitulemuste näitus **Hariduskoostöö EXPRO 2007**. Üritust korraldati juba kolmandat korda ning vaatlajatena osalesid ka kolleegid Läti ja Leedu büroodest. Näitusel oli esindatud üle 50 projekti üldhariduse, võõrkeeleõppe, kutsehariduse ja täiskasvanuhariduse valdkonnast.

29. novembril

akrediteeriti SA Archimedes perioodi 2007–2013 **Euroopa Liidu struktuuritoetuste rakendusüksusena**. Menetlema hakatakse T&A valdkonna toetusi.

3. detsembril

valiti juhatuse liige Rait Toompere Zürichis **ACA nõukogu liikmeks**. ACA (*Academic Cooperation Association*) on 1993. a asutatud katusorganisatsioon, mis koondab kõrghariduse rahvusvahelistumisega tegelevaid organisatsioone. Archimedes on ACA liige alates 2005. aastast.

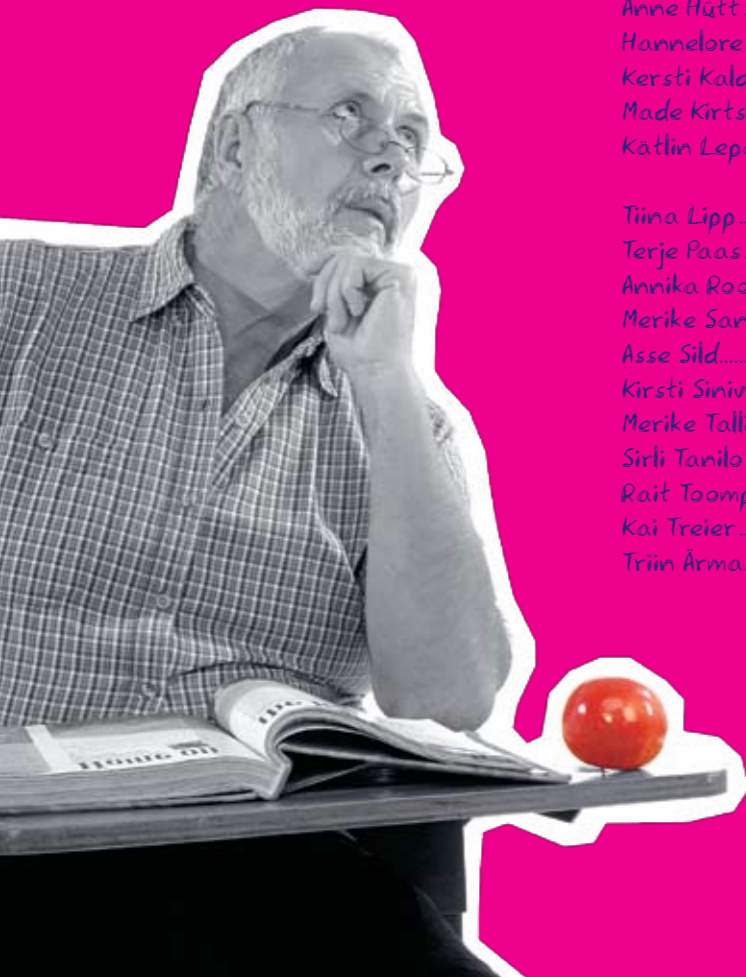
Euroopa Noored Eesti büroo andis välja DVD ja voldiku „Väärtuste kogumik”, mille eesmärgiks on pakkuda noortega töötavale inimestele abivahendit, millele toetudes käsitleda noortega erinevaid teemasid, mis on programmi Euroopa Noored alustalaks ja laiemalt Euroopa põhiväärtusteks. Plaat sisaldab dokumentaalfilmi “Imre” sallivuse ja mitmekesisuse teemal, mobiilifilmi “Zombievõlur” aktiivse osaluse mõtestamiseks, arvuti-animatsiooni “Koostöö”, muusikavideot Euroopa teadlikkuse teemal ja arvutimängu.

HARIDUSPROGRAMMID

Hariduskoostöö keskus
www.archimedes.ee/hkk

INIMESED:

Kristina Aedviir	assistent (lapsehoolduspuhkusel)
Ramia Allev	kutsehariduse büroo juhataja
Anne Hütt	infobüroo juhataja
Hannelore Juhtsalu	täiskasvanuhariduse büroo juhataja
Kersti Kaldma	Eurydice programmi koordinaator
Made Kirts	üldhariduse büroo juhataja
Katlin Lepa	üldhariduse büroo spetsialist (lapsehoolduspuhkusel)
Tiina Lipp	infobüroo spetsialist
Terje Paas	kõrghariduse büroo spetsialist
Annika Roosa	kutsehariduse büroo spetsialist
Merike Sanglepp	kutsehariduse büroo spetsialist
Asse Sild	kutsehariduse büroo spetsialist
Kirsti Sinivee	üldhariduse büroo spetsialist
Merike Talli	üldhariduse büroo spetsialist
Sirli Taniloo	nõunik
Rait Toompere	keskuse juhataja
Kai Treier	kõrghariduse büroo juhataja
Triin Ärna	kooliharidus- ja keeleõppe- programmide spetsialist



Rahvusvaheliste haridusprogrammide ja haridusalgatuste vahendamise ning arendamisega tegeleb sihtasutuse Tallinna kontoris paiknev **hariduskoostöö keskus**. Üksus loodi jaanuaris varem Archimedesese koosseisus olnud Socrates Eesti büroo ja sihtasutuse Innove koosseisus tegutsenud Eesti Leonardo keskuse ühinemisel. Ühendamise ajendiks oli seniste programmide koondumine ühtseks **Euroopa Liidu elukestva õppe programmiks 2007–2013**. Keskus aitab oma tegevusega kaasa Eesti hariduse arengule ning Eesti hariduse ja inimeste konkurentsivõime kasvule Euroopas ja maailmas.

Aasta möödus eelkõige Euroopa elukestva õppe programmi käivitamise ning eelnevate programmidega järjepidevuse tagamise tähe all. Olulised tegevused olid sihtgruppide informeerimine ja koolitamine, infomaterjalide koostamine ja levitamine, projektide hindajate ettevalmistamine, projektide monitoorimine ning tulemuste levitamine.

Juunis valmis ulatuslik uuring EL haridusprogrammide Socrates ja Leonardo da Vinci tulemuste ning mõjude kohta Eestis 2000–2006. Uuring annab hea pildi EL haridusprogrammide mõjust Eesti haridusasutustele ja haridusele laiemalt. Uuringu tarbeks tehtud intervjuud toetusesaajatega tõestasid selgelt, et rahvusvahelise koostöö kogemused, mida programmide kaasabil saadi, on olnud igati väärtuslikud ja mõjutanud oluliselt nii asutusi kui kogukonda laiemalt. Uuringu teostas Poliitikauuringute keskus PRAXIS.

Jätкус töö kahes 2006. aastal alanud olulises rahvusvahelises koostööprojekti. Projekt European Shared Treasures võimaldas liituda virtuaalse andmebaasiga ja kasutada seda Comeniuse ja Grundtvigi projektitulemuste paremaks levitamiseks. European Quality Label (E-Quality) projektis osalemine võimaldas taotleda Euroopa kvaliteetseimate haridusprojektide tunnuskirja. Eestist said tunnuskirja kaks Comenius-koolide koostööprojekti ja üks Grundtvigi õpikoostööprojekt.

Sündmused

12. aprillil toimus Tallinnas, Olümpia hotelli konverentsikeskuses Euroopa Liidu haridusprogrammide avakonverents „**Uus hoog õppimisele!**“, millega tähistasime Euroopa elukestva õppe programmi ja noorte kodanikuharidusprogrammi Euroopa Noored algust perioodil 2007–2013.

5.–7. septembril korraldasime Pärnus Euroopa haridusprogramme menetlevate **Baltimaade büroode koostöökohtumise**, mille käigus uuendati sidemeid vanade ja sõlmiti suhteid

uute kolleegidega. Pärnu kohtumisel võeti vastu ühisotsus korraldada sarnaseid kohtumisi kord aastas (seni kahe aasta tagant), viia koostöö konkreetsele tasandile ning korraldada mitmeid ühisüritusi elukestva õppe programmi erinevate allprogrammide raames.

22. novembril toimus Tallinna Lauluväljaku ruumes projektitulemuste näitus **Hariduskoostöö EXPRO 2007**. Üritust korraldati juba kolmandat korda ning vaatlejatena osalesid ka kolleegid Läti ja Leedu büroodest. Näitusel oli esindatud üle 50 projekti üldhariduse, võõrkeeleõppe, kutsehariduse ja täiskasvanuhariduse valdkonnast. Lisaks projektitulemuste väljapanekule anti üle Euroopa Komisjoni ning Haridus- ja Teadusministeeriumi keeleõppe tunnuskirjad, jagati tunnustust edukalt lõppenud projektidele ja Leonardo da Vinci programmi kajastustekonkursi võitjatele.

Elukestva õppe alaprogrammide tulemused

Üldharidusprogrammi COMENIUS raames laekus 157 koolide koostööprojekti taotlust, toetust eraldati 99 projektile kogusummas ligi 12 miljonit Eesti krooni. Haridustöötajate koolituskursustel osalemiseks esitati 65 taotlust, toetati 62 ning eraldati kokku üle 1,8 miljoni krooni. 11 taotlust laekus üliõpilastelt, kes soovisid oma õpetajapraktikat sooritada mõnes Euroopa riigis, 5 taotlust rahuldati. 11 kooli esitas taotluse saamiseks oma kooli võõrkeeli õpetavat praktikanti, 5 koolil õnnestus praktikant leida.

4.–7. oktoobril korraldati Tallinnas rahvusvaheline kontaktseminar „Comenius project – A Tool for Making Teaching and Learning More Attractive“, kus 42 osalejat esindas 15 Euroopa riiki.

Kutseharidusprogrammi LEONARDO DA VINCI raames laekus neli uuendusprojektide ja 55 õpirändeprojekti taotlust, millest rahastati vastavalt 2 ja 45. Õpirändevõimalusi kasutas 2007. aasta projektide vahendusel kokku 555 inimest. Aktsepteeritud uuendusprojektidest on ühe teemaks kuulmispuudega inimeste kutsenõustamine ja teises töötatakse välja meditsiiniõdede e-täiendkoolitusmaterjale.

Lisaks hallati 2007. aastal 104 käimasolevat Leonardo II faasi projekti aastatest 2004–2006.

Anti välja ingliskeelne kogumik “Leonardo placement stories”, mis sisaldab valikut vahetusprojektide kajastuste konkursile laekunud praktikakajastustest. Ka 2007. aastal kuulutati välja parima praktikakajastuse konkurss õppuritele ja parima stažeerimisteemalise essee konkurss spetsialistidele. Parimaid kirjatöid tunnustati EXPRO 2007 raames.

Kõrgharidusprogrammil ERASMUS oli 2007. aasta märksõnaks programmi 20. aastapäev Euroopas. Sellega seoses kuulutati välja essee- ja fotokonkurss “Erasmusega Euroopas”. Parimaid töid tunnustati koostöös Eesti Üliõpilaskondade Liiduga korraldatud konverentsil „Milleks mobiilsus?!“ 22. novembril Tallinna Laululava ruumides.

2006/2007. õppeaastal osales programmis 24 kõrgkooli, esmakordselt Tallinna Pedagoogiline Seminar, EELK Usuteaduse Instituut ja Tallinna Majanduskool. Eesti kuulub jätkuvalt nende riikide hulka, kus nii üliõpilaste kui õppejõudude mobiilsus kasvab aastas üle 10%. Peaaegu on võrdsustunud väljaminevate ja sissetulevate üliõpilaste arv (570/525) ning ka sissetulevate õppejõudude arv on heas tasakaalus väljaminevate õppejõudude arvuga. Erasmuses osales 0,9 % osalevate kõrgkoolide üliõpilastest.

Suurt tähelepanu pöörditi uuenenud programmi laienuvate võimaluste kasutamise ettevalmistamisele 2007/2008. õppeaastaks, mis tähendas kõikidele osalejatele hartade uuendamist, eelarve kasvu ning senist suuremat tähelepanu ülikoolide ja ettevõtete vahelisele koostööle.

Täiskasvanuhariduse programmi GRUNDTVIG raames korraldati traditsiooniliselt oktoobri alguses toimuval Täiskasvanud Õppija Nädalal Grundtvigi päev, mille teemaks oli „Põhipädevused elukestvas õppes“. Toompeale Tööandjate Majja kogunenud 50 täiskasvanuhariduses aktiivset inimest said ülevaate Grundtvig programmist, selle eesmärkidest, osalemistingimustest ja tähtaegadest. Tutvustati põhipädevusi elukestvas õppes, jagati praktilisi kogemusi õpikoostööst.

Grundtvigi programmile laekunud 48 õpikoostööprojekti taotlusest toetati 2007. a 20 projekti kokku 2 894 621 Eesti krooniga. Esitati 35 koolitustoetuste taotlust, neist 15 kiideti heaks ja toetati ligi 370 000 krooniga.

Haridusjuhtide õppelähetuste programmi laekus 24 Eestile eraldatud stipendiumikohale 49 taotlust. Sügisel 2007 alustas Euroopa Komisjon pilootfaasina endiste CEDEFOPi õppelähetuste liitmisel programmiga ja seoses sellega oli võimalik kandideerida veel viiele kutsehariduse valdkonna stipendiumile. Hariduskoostöö keskusele laekus viis taotlust; neid kõiki otsustati toetada.

Haridusjuhtide õppelähetuste programmi raames on võimalik ka ise õppelähetusi korraldada. Eestil on kohustuseks korraldada vähemalt kaks õppelähetust taotlusvooru kohta. Üldjuhul on õppelähetuste korraldajateks endised toetusesaajad. 2007/2008. õ/a taotlusvoorus otsustasid kätt proovida Haridus- ja Teadusministeerium, Rakvere Vene Gümnaasium, Kohtla-Järve Ühisgümnaasium, Tallinna Merivälja Kool, Trainest OÜ ja Pärnu Täiskasvanute Gümnaasium.

Haridusteabe võrgustiku EURYDICE programmi töödest toimus traditsiooniliselt Eesti haridussüsteemi ülevaate (National Dossier) ja haridussüsteemi struktuuri ülevaate (Structures of the Education and Initial Training Systems in the European Union) täiendamiseparandamine. Kaks korda parandati ja täiendati ka lühikest haridusülevaadet (Summary Sheet). Viidi lõpule Euroopa haridusterminite tesauruse (TESE) eestikeelse versiooni koostamine ja osaleti erinevate väljaannete koostamises. Kõikide nende tööde puhul tähendab “osalemine” vastava valdkonna kohta Eesti andmete edastamist ulatuslikele küsimustikele vastates; seejuures on kasutatud ka ekspertabi.

HARIDUS- DOKUMENTIDE TUNNUSTAMINE

Eesti ENIC/NARIC keskus
www.archimedes.ee/enic

INIMESED:

Ülla Kulasalu..... välisriigi kvalifikatsioonide hindaja
Kadri Lindmets..... infospetsialist
Tereza Nesterko..... välisriigi kvalifikatsioonide hindaja
Liia Tüür..... infospetsialist
(lapsehoolduspunktsel)
Gunnar Vaht..... Keskuse juhataja



Haridusdokumentide hindamise ja tunnustamisega tegeleb Archimedese struktuurüksus **Eesti ENIC/NARIC keskus**. Üksuse peamisteks tegevusteks on välisriigis väljastatud kvalifikatsioonide hindamine ja kõrgharidusalase informatsiooni andmine. Aasta jooksul esitati Archimedesele hindamiseks ja Eesti kvalifikatsioonidega vastavuse määramiseks **631 haridust tõendavat dokumenti 69 välisriigist**. Enim esitati hindamiseks Venemaa, NSV Liidu, Hiina ja Ameerika Ühendriikide dokumente. Kirjalikke päringuid tehti 785, sealhulgas 235 päringut välisriikide asutuste ja üksikisikute poolt Eesti haridussüsteemi ja kvalifikatsioonide kohta.

Olulisemad projektid, millesse keskus kaasati, olid Balti riikide kutsealase tunnustamise infomaterjali *Recognition of Professional Qualifications in Baltic Countries* koostamine ning Hollandi ja Ühendkuningriigi ENIC/NARIC keskuste juhtimisel läbi viidud kvalifikatsioonide tunnustamist lihtsustava õpiväljundite kirjeldamise alane projekt *Competences in Education and Cross-Border Recognition*.

Keskuse töötajad pakkusid oma teadmisi ja jagasid kogemusi rahvusvahelistel konverentsidel ning seminaridel Lätis, Hispaanias ja Ameerika Ühendriikides. Koostöös Austraalia haridusosakonnaga viidi läbi neli kahepäevast koolitust Austraalia erinevates linnades. Keskuse juhataja Gunnar Vaht osaleb Euroopa Rahvusvahelise Hariduse Assotsiatsiooni (EAIE) koolituskomitee töös ning valiti Lissaboni tunnustamise konventsiooni valitsustevahelise komitee esimeseks asepresidendiks.

Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga viis Archimedes Tallinnas ja Tartus läbi infopäevad varasemate Eesti Vabariigi ja endise NSV Liidu kvalifikatsioonide vastavuse, tunnustamise ja kvalifikatsiooninimetuste kasutamise teemal.

KÕRGHARIDUSE AKREDITEERIMINE

Eesti kõrghariduse akrediteerimise keskus
www.ekak.archimedes.ee

INIMESED:

Tiia Baeh..... ekspert
Hillar Bauman..... juhataja kohusetäitja
Tiit Laasberg..... nõunik



Õppekavade hindamisega tegeleb Archimedese Tallinna kontoris paiknev **Eesti kõrghariduse akrediteerimise keskus**. Aasta jooksul viidi läbi kahekümne viie eri valdkonna rahvusvaheliste ekspertide visiidid Eesti kõrgkoolide õppekavade hindamiseks. Visiitide tulemusena andsid ekspertkomisjonid **hinnangu 142 õppekavale** ja ühele institutsioonile. Otsuste tulemusena said **119 õppekava täisakrediteeringu** ja 23 õppekava said tingimisi akrediteeritud.

Aasta jooksul külastasid ekspertkomisjonid 16 kõrgharidust andvat õppeasutust, lisaks paljusid nende kolledžeid. Kokku osales 2007. aastal meie õppekavade akrediteerimisel **97 väliseksperiti**. Riigiti jagunesid eksperdid järgmiselt:

- 1) 33 eksperti – Soome;
- 2) 17 eksperti – UK;
- 3) 14 eksperti – Läti;
- 4) 8 eksperti – Rootsi;
- 5) 5 eksperti – Ungari;
- 6) 4 eksperti – Taani;
- 7) 3 eksperti – Holland, Belgia, Norra;
- 8) 2 eksperti – Saksamaa, Iirimaa;
- 9) 1 ekspert – Austria, Island, Kanada.

Kokku on **aastatel 1997–2007** akrediteeritud juba 1207 õppekava (osa neist kaks või enam korda). Täisakrediteeringu on saanud 919 õppekava, tingimisi 249 ning mitte akrediteeritud on 39 õppekava.

AKADEEMILISED MOBIILSUSTOETUSED

Akadeemiliste mobiilsustoetuste keskus
www.archimedes.ee/amk



INIMESED:

Julia Duh.....	konsultant
Evelin Einla.....	konsultant
Kristel Kivari.....	konsultant (lapsehoolduspuhkusel)
Katrin Kiisler.....	keskuse juhataja
Tiina Muska.....	konsultant
Kristel Siilak.....	konsultant
Tuuli Soodla.....	konsultant
Kristiina Vaik.....	konsultant (lapsehoolduspuhkusel)
Merilin Vihand.....	konsultant (lapsehoolduspuhkusel)

Riiklike algatusi, mille raames toetatakse üliõpilaste-, õppejõudude- ja teadlastevahetust, tutvustatakse Eesti kõrgharidust välismaal ning viiakse ellu mitmeid teisi kõrghariduse rahvusvahelistumist toetavaid tegevusi, koordineerib sihtasutuse allüksus **akadeemiliste mobiilsustoetuste keskus**.

Uued tegevused

Seoses kõrghariduse rahvusvahelistumise strateegia kinnitamisega 2007. aasta jaanuaris loodi **kõrghariduse ja teaduse rahvusvahelistumise juhtnõukogu**, mis kujuneb järgnevatel aastatel antud tegevusvaldkonnas peamiseks nõuandvaks ja uusi protsesse algatavaks koguks.

2007. aastal jõuti esimeste toetuseraldusteni atraktiivsete võõrkeelsete magistrikavade skeemi raames. „**Ägedad**” **õppekavad** peksid lähitulevikus kujunema väljastpoolt tulijale Eestis pakutava kõrghariduse kvaliteedinäitajaks.

Õige hoo sai sisse juba eelmisel aastal käivitatud **välisdoktorantide toetuskeem**, sest esmakordselt saime taotlusi planeeritud toetustest rohkem. Populaarsust on kogumas ka **küladoktorantide skeem**, kus järgmistel aastatel peame arvestama juba märkimisväärsel konkursiga.

Uue Euroopa Sotsiaalfondi programmiperioodi planeerimisega seoses on keskus aktiivselt osalenud **struktuurivahenditest toetavate riiklike programmide väljatöötamisel**, millest mitmeid hakatakse 2008. aastast ka läbi viima.

Põhiosa tööajast kulus siiski tavapärase stipendiumiprogrammide menetlemiseks, kus ühtekokku oli 2007. aastal meie käsutusse antud **75,62 miljonit krooni** ning kogu aasta jooksul anti välja **enam kui 250 stipendiumi** ja toetust.

Kristjan Jaagu stipendiumiprogramm

(10 mln krooni)

Programmi eesmärgiks on toetada Eesti kõrgkoolide üliõpilaste välisõpinguid ja akadeemilise personali konverentsikülastusi ning lühiajalist enesetäiendamist välisriikides.

Archimedes võtab 2007/2008. õppeaastal Kristjan Jaagu stipendiumitaotlusi vastu kolmes kategoorias:

Välissõidud (1,5 mln krooni) – kuni 21-päevased välissõidu stipendiumid magistrantidele, doktorantidele ja õppejõududele

Taotlusi võetakse vastu neljas taotlusvoorus tähtaegadega 1.06.2007, 1.09.2007, 1.12.2007 ja 1.03.2008.

2007/2008. õppeaastal viidi läbi neli taotlusvooru, mille raames esitati hindamiseks ühtekokku 278 taotlust, rahuldada otsustati neist 139.

Osaline õpe (3,2 mln krooni) – kuni 5-kuulised stipendiumid magistrantidele ja doktorantidele

2007. aastal oli Kristjan Jaagu osalise õppe kategoorias kaks tähtaega: 1.05.2007 ja 1.10.2007. Kuna varasematel aastatel on kevadise taotlusvooru ajal nõukogu töökoormus kujunenud ülisuureks, otsustati varem 1. juunil olnud tähtaeg tuua ettepoole. Arvatavasti just seetõttu vähenes osalise õppe kevadiseks tähtajaks esitatud taotluste ja seetõttu ka eraldatud toetuste hulk eelmiste aastatega võrreldes enam kui 50%.

Kokku laekus komisjonile 77 taotlust (2006. aastal laekus 97 taotlust), millest otsustati rahuldada 41. Üks stipendiumisaaja hiljem loobus stipendiumist. Taotluste edukuse protsent jäi seejuures eelmise aastaga võrreldes samale tasemele: 97 taotlusest rahuldati 51, mis teeb edukuse protsendiks 53%.

Tasemeõpe (5,3 mln krooni) – kuni 1-aastased stipendiumid magistrantidele ja doktorantidele

Tasemeõpe on traditsiooniliselt kõige suurema konkursiga Kristjan Jaagu stipendiumikategooria, ka toetussummad on siin kõige kõrgemad. Taotlusi võetakse vastu üks kord aastas, tähtaeg on 1. mai. Nimetatud taotlustähtajaks laekus 74 nõuetekohast taotlust, millest otsustati rahuldada 33 (üks taotleja hiljem loobus).

Kõrgkool	2006/2007. õa			2007/2008. õa		
	D	M	Kokku	D	M	Kokku
Välisülikool	2	5	7	6	10	16
TÜ	3	7	10	2	8	10
TLÜ				1	1	2
TTÜ	2	2	4		2	2
EKA					1	1
EMÜ	3	1	4		1	1
Kokku	10	15	25	9	23	32

Riiklik koolitustellimus välisülikoolidesse

(10 mln krooni)

Hindamiskomisjoni ettepaneku kohaselt rahastati 2007. aastal kaheksat uut stipendiaati, kellest üks loobus stipendiumist. Neile lisandus TÜ prantsuse keele tõlkide eriala sulgemise tõttu viie tulevase konverentsitõlgi magistriõpingute toetamine Prantsusmaal.

2007/2008. õppeaastal õpib või ootab artiklite avaldamist ja kraadi kaitsmise võimalust 67 Eesti tudengit välismaal, kellest stipendiumi makstakse 47-le.

Välisdoktorantide skeemid (1,24 mln krooni)

Välisdoktorantide skeem käivitus 2007. aastal täiel määral, kõik planeeritud kümme stipendiumi jaotati välja. Koos 2006. aastal alustanud doktorantidega on 2007. aasta lõpu seisuga täisajaga doktorantuuriõpingute stipendium määratud 13 välisdoktorandile.

Rahvuskaaslaste programmi toetused

Üliõpilastoetused

2007/2008. õppeaastal õpib programmi raames Eestis 27 üliõpilast,

15 programmi õppurit on pärit Venemaalt. Sama programmi raames õpivad Eestis veel näiteks Ukrainast, Valgevenest ja Lätist pärit tudengid.

Eesti keele õppe toetamine (153 516 krooni)

2007. aastal toetati 18 väliseesti lapse osalemist Eestis toimuvates suvistes laagrites. Võrdluseks, 2006. aastal osales laagrites 13 väliseesti last. Lisaks sellele toetati ka välismaal eesti keelt õpetavate õpetajate täiendkoolitusi.

Euroopa Ülikoolide Instituut

(2007/2008. õppeaastal 1 mln krooni)

Archimedese kaudu rahastab Haridus- ja teadusministeerium Eesti päritolu tudengite õpinguid European University Institute'is Firenzes, Itaalias. Eestile on liitumislepinguga lubatud neli doktorantuurikohta, mis alates sellest aastast on ka kõik täidetud. Uusi doktorante saame saata siis, kui esimesed õppurid on lõpetanud (nominaalaeg lõpeb 2009). Vastuvõetute eest tasub õppemaksu ja stipendiumi Archimedes.

Instituudi stipendiumiteks kulus 2007/2008. õppeaastal ligikaudu 1,5 miljonit krooni, mida on oluliselt enam kui eelarves esialgu planeeritud. Ülekulu peamiseks põhjuseks on oodatust oluliselt suurem õppemaks.

Noore õpetlase stipendium

Loodud stipendiumiprogrammi eesmärgiks on toetada andekaid Eesti keskkoolilõpetajaid bakalaureusekraadi omandamisel tunnustatud välisülikoolides. Kokkuleppe kohaselt eraldab Eesti riik stipendiumiprogrammi toetuseks sama palju, kui suudetakse koguda eraannetajate toetusi, ent mitte rohkem kui 150 000 krooni aastas. 2007. aastal õnnestus annetustena saada 80 000 krooni, ühe stipendiumi otsustas välja panna ka Archimedes.

Väljakuulutatud tähtajaks laekus 23 taotlust, mis on positiivseks arenguks pärast 2006. aasta langust (kui laekus vaid 11 taotlust). Kolme aasta jooksul on selle programmi raames toetatud 16 üliõpilast, kellest suur enamus on õppima asunud loodus- ja täppis-teaduste valdkonnas.



Riikidevaheliste lepingute stipendiumid

Akadeemiliste mobiilsustoetuste keskuse üheks ülesandeks on ka välisriikidega sõlmitud koostöölepingute raames toimuva õpirände toetamine. Eelkõige tähendab see teiste riikide ja organisatsioonide poolt Eesti õppejõududele ja üliõpilastele pakutavate toetusvõimaluste kohta informatsiooni levitamist.

Kokku toetab Archimedes 2007/2008. õppeaasta sügissemestril 39 tudengit, kellest 15 osalesid Eesti ülikoolide korraldatud suvistel intensiivsetel keelekursustel ja ülejäänud õppisid või töötasid mõne Eesti kõrgkooli või teadusasutuse juures. Kevadsemestril õpib või töötab riikidevaheliste lepingute stipendiumiga Eestis kolmteist välismaalast.

PROGRAMM EUROOPA NOORED

Euroopa Noored Eesti büroo
<http://euroopa.noored.ee>

INIMESED:

Kaja Ainsalu.....	konsultant
Ülly Enn.....	koolitus- ja kaasamisvaldkonna koordinaator
Terje Henk.....	programmi konsultant (lapsehoolduspuhkusel)
Mirjam Janes.....	avalike suhete ja kodanikuhariduse koordinaator
Kristi Jüristo.....	programmi konsultant
Marit Kannelmäe.....	konsultant
Reet Kost.....	büroo juhataja
Hannes Lents.....	teabe- ja kommunikatsioonivaldkonna koordinaator
Siiri Liiva.....	konsultant
Marika Matvejeva.....	konsultant
Kristiina Pernits.....	konsultant
Erle Pihelgas.....	sekretär-assistent
Kadi Pärn.....	raamatupidaja
Daniel Soomer.....	info- ja kommunikatsioonitehnoloogia koordinaator
Marit Valge.....	avalike suhete ja teavitustegevuste koordinaator



Uue Euroopa Liidu noorte **kodanikuharidusprogrammi Euroopa Noored** esimesel tegevusaastal esitati sihtasutusele Archimedesele **255 taotlust**, millest **127-le eraldati toetust ühtekokku 22,5 miljoni krooni** ulatuses. Programmi elluviimisega tegeleb Archimedese Tallinna kontoris asuv Euroopa Noored Eesti büroo.

Pidades oluliseks rõhutada Eesti ühiskonna tasakaalustatud arengut ja Eestis elavate noorte võrdset ligipääsu erinevatele enesetäiendusvõimalustele, on programmi 2007–2008. a riiklikeks prioriteediks **maa- ja väikelinnanoores** (Valgamaa, Võrumaa, Põlvamaa, Lääne-Virumaa ja Ida-Virumaa), **erivajadustega noored** ja **riigikeelt mittevaldavad noored**. Seejuures on prioriteetsed projektid, mille abil kaasatakse ühistegevusse Eestis elavate eri rahvusrühmade noori.

Maanoorte kaasatus on kõige edukam olnud rahvusvaheliste noortevahetuste alaprogrammis – 50% toetatuse saanustest on antud sihtgrupist. Et tagada programmi hea esindatus ja venekeelse info kättesaadavus Ida-Virumaal, alustas Archimedes koostööd MTÜga V.I.T.A. Training Association. **Vene noorte osalusega** noortevahetus-, koolitus- ja võrgustikeprojektid moodustavad 57% kõigist alaprogrammis toetuse saanud projektidest.

2007. aastal Tartu Ülikooli läbi viidud uuring **programmi Euroopa Noored mõju Eestis aastatel 2000–2006** tõi esile, et programmis omandatud oskused (suhtlemis- ja enesekehtestamisoskus, keeleoskus jne) ning kogemused on osalenute sõnul aidanud kaasa nende enesekindluse suurenemisele ning konkurentsivõime tõusule töajuturul. Väliskogemuse saamine on suurendanud üldist sallivust ühiskonnas. Uurimistulemuste kokkuvõtetele saab tutvuda aadressil <http://euroopa.noored.ee/node/533>.



Mitteformaalse õppimise tunnustamine noortevaldkonnas

Raske on eitada noorsootöös aset leidvate tegevuste õppeväärtust ja mõju noorte isikulislikule arengule, olgu see siis sotsiaalsete oskuste, võõrkeeleoskuse, projektijuhtimise kogemuse, (rahvusvahelises) meeskonnas töötamise, ettevõtlikkuse, (kultuurilise) mitmekesisuse osas silmaringi laiendamise või muude, edasises töö- ja täiskasvanuelus kasuks tulevate hoiakute ja oskuste arengu näol. Paraku ei ole see mõju alati ilmselge ja kõigile nähtav. Selleks, et antud valdkonnale suuremat tähelepanu pöörata, käivitas Archimedes eelmisel aastal **veebikeskkonna mitteformaalne.ee**, korraldas rahvusvaheline koostumise Serbia ja Horvaatia esindajatega mitteformaalse õppimise tunnustamise strateegia väljatöötamiseks ning võttis projektikogemuse teadvustamiseks kasutusele Noortepassi.

Koolitustegevus

Kokku on Archimedes Euroopa Noorte valdkonnas 2007. aastal korraldanud **61 koolitust** – kohalikud ja rahvusvahelised koolitusprojektid, regulaarsed koolitused rahastatud projektide kvaliteedi toetamiseks ning eriprojektid uuenduslikel ja prioriteetsetel teemadel nagu programmi väärtused, inimõigused, mitteformaalne õppimine ja võtmepädevused. Korraldatud koolitustel on osalenud **kokku 900 noort ja noorsootöötajat**. Lisaks on 75 inimest Euroopa Noored Eesti büroo vahendusel osalenud 41-l koolitusel erinevates Euroopa riikides. **Koolituste teemadering** on olnud lai – nii projektide riskiennetuse ja juhtimise kui ka noortevaldkonna prioriteetide ja valuküsimustega seonduv.

Programmi kajastamine

Programmi tegevused on 2007. aastal olnud nähtavad kõikides suuremates päevalehtedes ning maakondlikes ja kohalikes väljaannetes. Samuti on programmi tegevusi kajastanud erialaväljaanded, erinevad uudisteportaalid ning tele- ja raadiokanalid.

Tagamaks jõudmist 2007–2008 aastaks seatud prioriteetsete sihtgruppideni, valiti välja 18 eelnevast programmiperioodist kogemust omavat noort ja noorsootöötajat, kelle ülesandeks on programmi esitlemine koolides ning noorte innustamine ja toetamine pakutud võimalustest osa võtma. Lisaks esitlustele koolides on Archimedes programmi tutvustanud infomessidel ja erinevatel noortevaldkonna üritustel.

TEADUSPROGRAMMID JA TUGITEENUSED

Teaduskoostöö keskus
www.archimedes.ee/teadus

Tonis Eelma.....	võrguadministraator
Maria Habicht.....	raamprogrammi konsultant, transport (sh lennundus, energia, keskkond sh kliimamuutused)
Kalev Kaarna.....	ettevõtluskonsultant
Meelis Kadaja.....	raamprogrammi konsultant: biotehnoloogiad
Aavo Käine.....	raamprogrammi konsultant: info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad ning nanoteadused ja -tehnoloogiad
Laura Kaur.....	assistent
Kristin Kraav.....	raamprogrammi konsultant, ERA-MORE võrgustiku koordinaator
Riina Kristal.....	koristaja
Kristi Kukk.....	Eesti Teadusinfosüsteemi konsultant
Niina Kuldmae.....	koristaja
Anu Kõrv.....	Teaduskompetentsi N õukogu büroo assistent
Margit Lehis.....	info juht
Indrek Mahla.....	konsultant: riiklikud ja struktuuritoetused
Marika Meltsas.....	raamprogrammi konsultant: teaduse infrastruktuurid, ETISE üksuse juhataja
Einar Mikson.....	raamprogrammi konsultant: julgeolek ja kosmos
Ülle Must.....	keskuse juhataja, raamprogrammi riiklik koordinaator, raamprogrammi konsultant: sotsiaal- ja humanitaarteadused, rahvusvaheline koostöö, COST Eesti koordinaator
Liina Raju.....	pressiesindaja, ETIS teadusportaali administraator (lapsehoolduspuhkusel)
Liina Saar.....	raamprogrammi konsultant: keskkond sh kliimamuutused; teaduse populariseerimise üksuse assistent
Madis Saluveer.....	Teaduskompetentsi N õukogu büroo juhataja
Meelis Sirendi.....	raamprogrammi konsultant: toit, põllumajandus, kalandus ja biotehnoloogiad
Argo Soon.....	raamprogrammi konsultant: tervis
Taavi Tiirik.....	ETISE programmeerija-analüütik
Epp Tohver-Bulavs.....	raamprogrammi konsultant: väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele suunatud tegevused, teadmiste piirkonnad
Terje Tuisk.....	teaduse populariseerimise üksuse juhataja, raamprogrammi konsultant: teadus ühiskonnas



Archimedese peamisteks ülesanneteks teaduse tugiteenuste vallas on vahendada Eesti teadusasutustele ja ettevõtetele Euroopa Liidu poolt pakutavaid erinevaid T&A toetusvõimalusi. Samuti pakkuda administratiivset tuge Eesti teaduse rahastamise taotlus- ja otsustamisprotsessis. Oluline osa keskuse tegemistes on noorte kaasamine teadusse ja teaduse tutvustamine erinevate konkurside korraldamise kaudu. Teaduse valdkonna arendamisega tegeleb Archimedese allüksus **teaduskoostöö keskus**.

Aasta oli lisaks Archimedesele tervikuna juubelihõnguline ka **teaduskoostöö keskusele** – täitus **kümme aastat** Eesti liikmelisust Euroopa teaduse ja tehnika alases **koostöövõrgus COST**, sama pikalt on ilmunud ka keskuse poolt väljaantav T&A uudiseid kajastav infokiri **Innovaatika**, mille **sajanda numbri ilmumist** aasta algul tähistasime. Tegemist on kõige pikaajalisema ühe organisatsiooni poolt väljaantava selle valdkonna väljaandega Eestis.

Keskuse töötajad organiseerisid aasta jooksul **49 üritust**, esinesid **82 ettekan- dega**, mida kuulas **3321 osalejat**, trükkis ilmus **57 artiklit ja publikatsiooni**.

Aasta jooksul võeti osa **29 rahvusvahelise** ning **16 Eesti tasandil** komisjoni, komitee ning töögrupi tööst ja osaleti kümne rahvusvahelise projekti konsortsiumis. Neist kolmes oli Archimedesel juhtroll. Koordineeritavates projektides nõustati Gruusia haridus- ja teadusministeeriumi, toetati Kesk-Aasia riikide humanitaar- ja sotsiaalteaduste uuestisündi ning juhendati Moldova, Valgevene ja Ukraina teaduse tugistruktuuride loomist Euroopa Liidu teaduse abiprogrammide vahendamiseks.

Keskus oma nelja põhisuunaga (rahvusvahelised koostööprogrammid, Eesti Teadusinfosüsteemi administreerimine, TKN büroo, teaduse populariseerimine) on väga lähedale jõudnud sellele koostöö ning vastastikuse sünergia tasandile, mis neid üksusi planeerides mõttes oli. Loogiliselt on ühendatud Euroopa programmidest saadav teave ja lisaväärtus Eesti-siseste tegevustega.

Suuremad toimunud üritused

Archimedese poolt organiseeritud üritustest võib esile tõsta viit:

- 28. märtsil toimus **Euroopa Liidu teaduse ja tehnoloogia arendamise 7. raamprogrammi (2007–2013) avakonverents Eestis**, kus esines lisaks Eesti ettekandjatele 12 Euroopa Komisjoni esindajat. Osalejaid 260.
- 4. aprillil korraldati ERA-MORE võrgustiku raames **arutelukonverents “Teadlasränne ja ülikoolide rahvusvahelistumine – kuidas edasi?”** ning **uuringu “Teadlaste mobiilsus Eestis ja seda mõjutavad tegurid”** esitlus. Osalejaid 70.
- 3. septembril korraldas Archimedes koostöös Eesti Teadusfondiga rahvusvahelise HERA (humanitaarteadlased Euroopa Teadusruumis) **konverentsi „New Technologies in Humanities Research”**. Osalejaid 104.
- 5. ja 6. septembril pidas Tallinnas Archimedese võõrustamisel oma koosolekut **Euroopa Teadusuuringute nõukogu teadusnõukogu**, kes kavandab eesliini-teaduse rahastamise strateegiat. Osalejaid 60.
- 14. septembril osales Euroopa Komisjoni teadusvolinik **Janez Potočnik** ühe peakõnelejana Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuse **6. raamprogrammi kokkuvõtval konverentsil** Tallinnas. Osalejaid 120.



Euroopa Liidu T&A raamprogrammid

Archimedes on Eestis kontaktorganisatsiooniks Euroopa Liidu teaduse ja tehnoloogia arendamise raamprogrammidele ning Euroopa teaduse ja tehnoloogia alasele võrgustikule COST, nõustades ja koolitades programmides osaleda soovivaid organisatsioone. Antud programmid on olulised teaduse rahastamise instrumendid Euroopas.

6. raamprogramm (2002–2006)

Aasta 2007 oli **kuuendast raamprogrammist** (2002–2006) kokkuvõtete tegemise aeg – ametliku statistika järgi sai Eesti teadus sellest programmist **lisaraha 518,2 mln krooni**. Sügisel ilmus Eesti osalust kokkuvõttev **trükis „Eesti osalemine 6. raamprogrammis”**.

7. raamprogramm (2007–2013)

Seitsmenda raamprogrammi vahendamisel Eesti teadlaskonnani tegutseti paralleelselt kolmel suunal:

- 7RP Eesti tugistruktuuri töölerakendamine ning arendamine – kinnitati raamprogrammi konsultantide ning programmikomitee liikmete ja ekspertide nimekirjad.
- programmis osalemise võimalustest teavitamine – korraldati **41 infopäeva ja seminari** kõigis suuremates Eesti ülikoolides ning teadusasutustes. Suurimaks ürituseks oli 28. märtsil toimunud 7RP avakonverents, kus osales enneolematult suur arv (12) Euroopa Komisjoni esindajaid. Konverentsil osales 250 inimest, lisaks jälgiti üritust interneti teel 20 riigist. Aasta jooksul anti 211 silmast-silma konsultatsiooni, lisandusid telefoni ning e-posti teel saabunud päringud.
- alustati Eesti osaluse kohta statistilise informatsiooni kogumist ning selle analüüsimist – esimesel aastal toimunud projektikonkursside esimeste tulemuste põhjal on Eesti teadusesse tulemas **148,6 mln krooni**. Eesti osalusega on esitatud **227 taotlust 261 Eesti organisatsiooni osalusel**, millest praeguse seisuga on **edukaid 45**, kus osaleb 52 Eesti organisatsiooni. Eesti edukuse määr seega 19,9%, mis on mõnevõrra kõrgem üldisest keskmisest (19,6%).

Teaduse ja tehnoloogia alane koostöövõrgustik COST

COST on teaduse ja tehnika alane koostöövõrk, mis võimaldab rahvuslikult rahastatava uurimistegevuse koordineerimist Euroopa tasandil.

Sel aastal täitus kümme aastat Eesti liikmelisust COSTis. Eesti ühines juubeliaasta jooksul kuue uue projektiga, kokku osalevad **Eesti teadlased 46 projektis**. Avatud konkursside ja projektidega liitumisvõimaluste kohta edastati infot pidevalt erinevates listides ning infolehes Innovaatika.

Lihtsustunud on COSTi projektidega ühinemise protseduur – projekti käivitamiseks on vaja vähemalt viie liikmesriigi osalemissoovi. Edaspidi kirjutavad vastastikuse mõistmise memorandumile (MoU) alla ainult viis esimest projektiga ühinejat. Teiste riikide puhul piisab, kui EL Nõukogu COSTi bürood osalemissoovist kirjalikult teavitatakse. Keskmiselt osaleb igas projektis 20 riiki.

Aasta jooksul toimunud suuremad COSTi üritused:

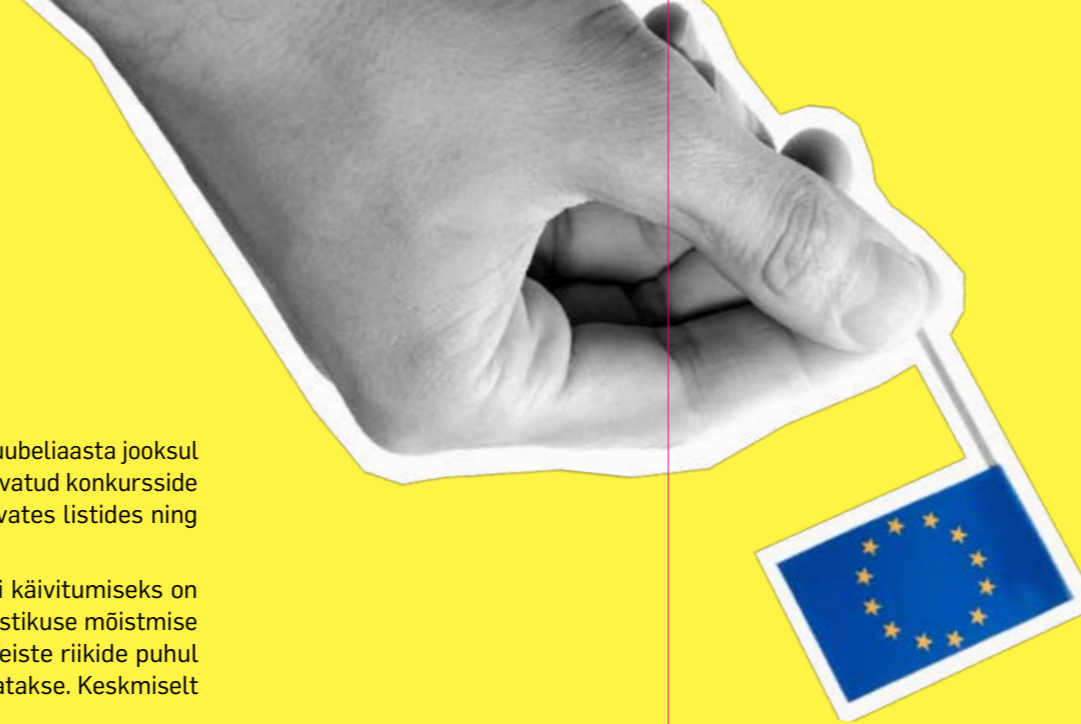
- COST projekti *“The Evolving Social Construction of Threats”* raames kõrgetasemeline rahvusvaheliste suhete alane teadusseminar *“European Union as a Global Actor”*;
- COST Eesti erialakomiteede ning juhtkomiteede liikmete traditsiooniline seminar Haapsalus, mille põhiteemaks oli nn Monfret' raporti arutelu;
- 17. detsembril korraldasime COSTi kümnenda aastapäeva puhul Tallinn-Tartu vahelise video-ümarlaua.

Eesti ERA-MORE võrgustik

Eesti ERA-MORE võrgustik on osa Euroopa Komisjoni koordineeritud üle-euroopalisest ERA-MORE võrgustikust, mille peamiseks tegevuseks on anda mobiilsete teadlastele ja nende pereliikmetele praktilist nõu ja abi kõigis teadlasrännet puudutavates küsimustes.

ERA-MORE liikmeteks Eestis on SA Archimedes, Eesti Teaduste Akadeemia, Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Maaülikool ja Tallinna Ülikool.

2007. aastal toimus Eesti võrgustiku jaoks murranguline sündmus: 14. aprillil lõppes EL 6. raamprogrammist rahastatud kolme aasta pikkune projekt võrgustiku käivitamiseks ning võrgustik jätkas tegevust Eesti riigi toel ning SA Archimedese koordineerimisel.



Võrgustiku põhitegevusteks 2007. aastal olid:

- trükise „Teadlaste mobiilsus Eestis ja seda mõjutavad tegurid” / „Researcher Mobility In Estonia And Factors That Influence Mobility” väljaandmine ja levitamine;
- arutelu „Teadlasränne ja ülikoolide rahvusvahelistumine – kuidas edasi?” ja uuringu „Teadlaste mobiilsus Eestis ja seda mõjutavad tegurid” esitluse korraldamine 4. aprillil Teaduste Akadeemia saalis;
- väliteadlastele mõeldud käsiraamatu „The ERA-MORE Visiting Researcher’s Guide to Estonia” uue trüki väljaandmine;
- portaali www.smartEstonia.ee täiendamine;
- osalemine üle-euroopalistes töögruppides ja koolitustel.

Teaduse populariseerimise tugiüksus

SA Archimedese Teaduse populariseerimise tugiüksus korraldab Eesti õpilaste ja üliõpilaste teadustööde riiklikke konkursse, koordineerib Õpilaste Teadusliku Ühingu tegevust ja korraldab Eesti teaduse populariseerimise auhinna konkursi. Samuti valmistatakse ette ja toetatakse Eesti õpilaste osalemist Euroopa Liidu noorte teadlaste konkursil ja teistel rahvusvahelistel konkurssidel ning üritustel. Lisaks korraldame me õpetajatekoolitusi ja infopäevi uurimistööde juhendamiseks koolis.

2007. aasta olulisemad kordaminekud:

- Eesti noor (Victor Alari Gustav Adolfi Gümnaasiumist) osales esmakordselt Intel ISEFil (International Science and Engineering Fair) USAs ja tema töö leidis seal oma erialaliidu (mereuuringud) poolt äramärkimist. ISEF on maailma suurim gümnaasiumiealiste õpilaste uurimistööde konkurs (1500 osalejat 48 välisriigist ja kõigist USA osariikidest).
- Hillar Liiv Saaremaa Ühisgümnaasiumist pälvis Euroopa Liidu noorte teadlaste konkursil eripreemia – nädalase stipendiumi uuringuteks Valencia ülikooli välibaasis.
- Positiivne on see, et kõigi meie poolt korraldatud konkursside (õpilaste, üliõpilaste ja teaduse populariseerimise auhinna) osalusnumbrid on püsunud stabiilsena ja üliõpilaste puhul isegi pea kolmandiku võrra suurenenud. Põhjust võib otsida auhinnafondide olulises suurenemises võrreldes eelmiste aastatega. Õpilaskonkursi auhinnafond 50 000 krooni, osalejaid 51, auhinnauid 7, lisaks 6 eripreemiat; üliõpilaskonkursi auhinnafond 528 000 krooni, osalejaid 336, auhinnauid 36; teaduse populariseerimise auhinna auhinnafond 160 000 krooni, osalejaid 28, auhinnaasajaid 9.

- Üliõpilaste teadustööde konkursi laureaate hulka on jõudnud mitmed õpilaste konkursi endised laureaadid. 2007. aastal pälvis Margus Niitsoo 1. preemia bakalaureuse tasemel (3. preemia 2005. aasta Euroopa noorteadlaste konkursil) ja Dan Bogdanov 2. preemia magistritasemel (esindas Eestit 2002. aastal noorte teadusmessil ESE2002 ja pälvis seal 1. preemia infotehnoloogia valdkonnas). Varem on 2. preemia pälvinud Liina Saar (eripreemia 2002. aasta Euroopa noorteadlaste konkursil).
- Õpilaste huvi Õpilaste Teadusliku Ühingu ürituste vastu on oluliselt suurenenud – suvelaagris Viitnal osales ligi 60 noort ja 4. aastakonverentsil Tartus üle 150 noore. Rekordiline oli ka ÕTÜ aastakonverentsil noorte poolt peetud ettekannete arv – esitleti 35 uurimistöid. Samuti oleme ÕTÜ kaudu leidnud juhendajad paljudele huvilistele ja ka õpilaste teadustööde konkursile jõuab üha enam teadlaste poolt juhendatud töid.
- Koostöös HTMi ja AHHAaga on algatatud noorte leiutajate konkursi korraldamine, mis on suunatud ka noorematele õpilastele alates algkoolist ja seeläbi seoks ka nemad innovatsiooni ja teadusteematikaga. Konkurss saab teoks 2008. aasta sügisel.

Eesti Teadusinfosüsteem (ETIS)

Olulisim tööloik ETISe üksuse töös oli kasutajatoe pakkumine, seda nii telefonitsi, e-posti teel kui ETISe siseste kasutajateadete vastamisel. Alates 1. maist 2007 lõpetas töö ETISe realiseerija poolne tehniline tugi – abitelefoni ning kogu vigadest teada andmine on toimunud SA Archimedese vahendusel. Aasta jooksul on vastatud tuhandetele e-posti teel laekunud kirjadele ning konsulteeritud ETISe kasutajaid telefoni teel.

Kuna see osa ETISest, mis peaks asutustel ja finantseerijatel võimaldama oma soovi järgi päringuid koostada, ei tööta arendaja tõttu ikka veel, loodi alternatiivne ETISe-väline lahendus, mille abil saame koostada keerukaid päringuid kõigi ETISe andmete kohta. Seda võimalust kasutasid kõik suuremad ülikoolid, ETF, HTM, TKN ja Riigikontroll erinevate päringute tellimiseks. Teadusasutuste administraatoritele tehti dunaamiliste päringute koolitus Tallinnas ja sihtfinantseerimise taotlejatele tutvustati taotluste esitamist läbi ETISe infopäevadel Tartus ja Tallinnas.

Bibliomeetrilised analüüsid ETISes

Kirjeldata tarkvaranõuded ja telliti spetsiaal-tarkvara ISI publikatsioonide sidumiseks ETIS-e isikute registris olevate Eesti autoritega. Kirjeldata tarkvara abil võeti ette mahukas töö ning seostati 8520 1997–2007. aastal ilmunud artiklit Eesti autorite ja asutustega (40 000 seost). Loodud andmebaasi kasutades teostati vastavalt TKN-i soovidele sihtfinantseerimist taotlevate teadlaste ja töögruppide bibliomeetriline ülevaade.



Eesti Teadusportaal

2007. aasta jooksul toimus 270 eestikeelse ja 11 inglisekeelse uudise lisamine portaali. 2007. aastal lisati portaali kalendrimoodulisse 65 sündmust.

Teaduskompetentsi Nõukogu büroo

Teaduskompetentsi Nõukogu (TKN) büroo tegevused 2007. a olid seotud eelkõige TKNi teenindamisega: koosolekute ettevalmistamine ning läbiviimine, 2006. a lõppenud sihtfinantseeritavate teemade lõppretsenseerimise korraldamine ning 2007. a sihtfinantseerimise taotlusvooru korraldamine.

2008. a sihtfinantseerimise taotlusi vaatas läbi ning osales taotluste retsenseerimisel lisaks TKNile 88 tippteadlastest koosnev ekspertide kogu, sealhulgas 42 väliseksperti.

Kuna 2007. a lõppes 132 sihtfinantseeritavat teemat 214-st ehk 61,6% kõigist sihtfinantseeritavatest teemadest, siis oli 2008. aastaks esitatud uute taotluste arv erakordselt suur: kokku 149 uut sihtfinantseeritava teema taotlust. TKN soovitas sihtfinantseerida 115 uut sihtfinantseerimise taotlust ning sihtfinantseerimise järgist rahastada 3 uut teemat. Rahastamata jäeti 31 uut taotlust. 2008. a rahastatavatest teemadest kuulub 43,1% loodus- ja tehnikateaduste valdkonda, 26,4% bio- ja keskkonnateaduste valdkonda, 15,4% ühiskonnateaduste ja kultuuri valdkonda ning 15,1% terviseuuringute valdkonda

Büroo juhataja Madis Saluveer oli ka Eesti-Gruusia projekti „Teaduse administreerimise efektiivse mudeli loomine: ülevaade EL kogemustest ning soovitude väljatöötamine Gruusia Haridus- ja Teadusministeeriumile T&A poliitika ellurakendamiseks“ Eestipoolne koordinaator. Projekti raames viidi 2007. a Gruusias läbi kaks seminari ning avaldati viis publikatsiooni (vt <http://www.archimedes.ee/teadus/index.php?leht=103>). Lisaks andis büroo välja igakuist elektroonilist T&A suundumuste uudiskirja ning osales edukas kolmeaastases ERA-Net projektitaotluses „ERA-Instruments“, mis algab aprillis 2008.

STRUKTUURI- TOETUSTE RAKENDUSÜKSUS

www.archimedes.ee/struktuurifondid

INIMESED:

Eiko Keeman..... T&A majanduskeskkonna arendamise büroo koordinaator
Alicee Liblik..... juhataja asetäitja
Annemari Päll..... T&A inimressursi arendamise büroo koordinaator
Eve Sild..... struktuuritoetuste rakendusüksuse juhataja

29. novembril akrediteeriti sihtasutus Archimedes perioodi 2007–2013 Euroopa Liidu struktuuritoetuste rakendusüksusena. Sellele eelnes kuus kuud ettevalmistusi vajaliku dokumentatsiooni väljatöötamiseks ja rakendusüksuse tegevuse käivitamiseks – üksuse struktuuri loomine, personali värbamine ja koolitus, valdkonnaga seotud info levitamine, koostöö struktuuritoetusi rakendavate asutustega.

Rakendusüksusena hakkame vahendada Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tõstmiseks ning inimressursi arendamiseks suunatud struktuuritoetusi, mida antud perioodiks on planeeritud 8,6 miljardi krooni ulatuses.

Täpsemalt on toetuste kasutamine määratletud struktuurivahendite strateegia raames koostatud rakenduskavade kaudu: majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise” kaudu ja inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine” osas.

Rakendusüksuseks olemine tähendab, et meie ülesanneteks on toetuste taotluste menetlemine, toetuse saajate nõustamine, väljamaksete tegemine ja väljamaksetaotluste ning kulude abikõlblikkuse kontrollimine.



MAJANDUSAASTA ARUANNE

Bilanss

	31.12.2007	31.12.2006
VARAD		
Käibevara:		
Raha	115 561 530	101 262 738
Nõuded ja ettemaksud	78 276 593	47 795 581
Varud	3 634	606
Käibevara kokku:	193 841 757	149 058 925
Põhivara		
Materiaalne põhivara	469 350	489 498
Immateriaalne põhivara	896	2 228
Põhivara kokku:	470 246	491 726
VARAD KOKKU	194 312 003	149 550 651
KOHUSTUSED JA NETOVARA		
Lühiajalised kohustused		
Laenukohustused	107 956	102 353
Võlad ja ettemaksud	191 842 035	146 117 866
Lühiajalised kohustused kokku	191 949 991	146 220 219
Pikaajalised kohustused		
Pikaajalised laenukohustused	52 633	160 589
Põhivara sihtfinantseerimine	0	491 726
Pikaajalised kohustused kokku	52 633	652 315
Netovara		
Akumuleeritud tulem	3 169 843	495 028
Aruandeperioodi tulem	-860 464	2 183 089
Netovara kokku	2 309 379	2 678 117
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU	194 312 003	149 550 651

Tulemiaruanne

	2007	2006
Sihotstarbelised annetused ja toetused	139 278 022	125 009 072
Sihotstarbelised annetused ja toetused põhivara finantseerimiseks	212 731	235 140
Tulu ettevõtlusest	20 988	50 400
Muud tulud	2 214 845	0
Kokku tulud:	141 726 586	125 294 612
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-22 560 583	-17 739 056
Jagatud annetused ja toetused	-95 110 228	-85 250 814
Tööjõu kulud:		
Palgakulu	-20 320 585	-15 842 698
Sotsiaalmaksud	-7 031 943	-5 360 739
Tööjõukulud kokku	-27 352 528	-21 203 437
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-201 882	-235 140
Muud kulud	-7 010	-683
Kokku kulud:	-145 232 231	-124 429 130
Põhitegevuse tulem	-3 505 645	865 482
Finantstulud ja -kulud:		
Muud finantstulud ja -kulud	2 762 631	1 420 513
Kahjum valuutakursi muutustest	-117 450	-102 906
Aruandeaasta tulem	-860 464	2 183 089

Rahavoogude aruanne

	2007	2006
Aruandeperioodi tegevustulem	-3 453 339	1 269 369
Korrigeerimine põhivara amortisatsiooni ja ümberhindlusega	201 882	235 140
Korrigeerimine põhivara sihtfinantseerimise amortisatsiooniga	0	-235 140
Korrigeeritud tegevustulem	-3 251 457	1 269 369
Muutus nõuetes ostjate vastu	408 919	-315 345
Muutus viitlaekumistes	0	-3 182
Muutus nõuetes toetuste ja siirete eest	-5 457 868	-1 016 552
Muutus muudes nõuetes	98 749	-824
Muutus toetuste ettemaksetes	-24 996 743	-7 151 095
Muutus muudes ettemaksetes	-54 371	-23 088
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus kokku	-30 001 314	-8 510 086
Muutus võlgades tarnijatele	-557 811	896 013
Muutus võlgades töövõtjatele	1 441 550	1 014 969
Muutus maksu-, lõivu- ja trahvikohustustes	44 863	354 285
Muutus viitvõlgades	208 788	48 904
Muutus toetuste ja siirete kohustustes	1 475 627	-12 248
Muutus muudes kohustustes	1 192 115	414 530
Muutus saadud toetuste ettemaksetes	41 919 037	24 382 532
Põhitegevusega seotud kohustuste netomuutus	45 724 169	27 098 985
Rahavood põhitegevusest kokku	12 471 398	19 858 268
Tasutud põhivara eest	-180 402	-139 189
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	0	139 189
Korrigeerimine kapitalirendi tingimustel soetatud põhivaraga	0	139 189
Laekunud intressid ja muu finantstulu	2 236 508	1 418 825
Rahavood investeerimistegevusest kokku	2 056 106	1 558 014
Tagasi makstud kapitalirendikohustused	-102 353	-118 681
Makstud intressid	-10 699	-11 766
Makstud muud finantskulud	-115 660	0
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-228 712	-130 447
Puhas rahavoog	14 298 792	21 285 835
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	101 262 738	79 976 903
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	115 561 530	101 262 738
Raha ja pangakontode muutus	14 298 792	21 285 835